

Mottagare
Regionstyrelsen

Riktlinje för nödvattenförsörjning

Förlag till beslut

- Regionstyrelsen beslutar att föreslå regionfullmäktige att fastställa riktlinje för nödvattenförsörjning.

Sammanfattning

Riktlinjen för nödvattenförsörjning beskriver lagstiftning, ansvarsfördelning och prioriteringar av nödvatten, för att hantera störningar i dricksvattenförsörjningen inom Region Gotlands geografiska områdesansvar. Riktlinjen syftar till säkerställande av att kritiska vattenbehov kan mötas och hanteras vid samhällsstörningar. Riktlinjen föreslår en inriktning om minst 3 månader vid beredskapsplanering för störningar i dricksvattenförsörjningen.

Prioriteringen av nödvatten föreslås följa en struktur som säkerställer att vattenresurser fördelas efter behov och kritikalitet, med fokus på att minimera påverkan på liv och hälsa, samhällsviktiga funktioner, miljö samt sociala, kulturella och ekonomiska värden.

Region Gotland har huvudansvaret för kontinuerlig vattenförsörjning, och ansvarsfördelningen i riktlinjen följer principerna om ansvar, närhet och likhet – där varje nämnd behåller sitt ansvar även vid en samhällsstörning och ska ha planer för att hantera konsekvenserna. Tekniska nämnden, som Regionens VA-huvudman, har ett särskilt ansvar vid dricksvattenstörningar.

Invånare och verksamhetsutövare har också en viktig roll genom egna förberedelser. Enskilda förväntas ha en beredskap för vattenförsörjning som sträcker sig minst sju dagar enligt nationella rekommendationer. Vid störningar förväntas de även följa instruktioner för att undvika brist eller kontaminering av nödvatten. Externa aktörer, såsom industrier och livsmedelsföretag, uppmanas att ha egna planer för att kunna hantera störningar i dricksvattenförsörjningen.

Ärendebeskrivning

Riktlinjen för nödvattenförsörjning har tagits fram av Enheten för beredskap och säkerhetsskydd tillsammans med VA-avdelningen, baserat på lärdomar från dricksvattenstörningen 2023. Denna riktlinje tydliggör ansvar, roller och planeringsförutsättningar och föreslår en prioriteringsordning för nödvattenförsörjning, baserad på gällande lagstiftning, Livsmedelsverkets rekommendationer, erfarenheterna från Gotlands dricksvattenstörning 2023

och kriget i Ukraina. Riktlinjen betonar att Regionens verksamheter ska ha en uthållighet och förmåga att upprätthålla sin verksamhet i minst tre månader vid störningar i dricksvattenförsörjningen. Ansvarsfördelningen följer principerna om ansvar, närhet och likhet, där varje nämnd behåller sitt ansvar även vid samhällsstörningar. Tekniska nämnden, som Regionens VA-huvudman, har ett särskilt ansvar vid dricksvattenstörningar. Riktlinjen tillför inga nya ansvarsområden utan konkretiserar arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser samt kontinuitetshantering, i linje med lagen om kommuners och regioners åtgärder vid extraordinära händelser (2006:544).

Bedömning

Riktlinjen för nödvattenförsörjning är avgörande för att säkerställa effektiva förberedelser, god hantering och upprätthållande av Region Gotlands verksamheter vid dricksvattenstörningar. Eftersom tillgången till dricksvatten är central för både liv och hälsa samt för samhällsviktig verksamhet, utgör en tydlig och strukturerad riktlinje en förutsättning för att snabbt kunna mobilisera resurser och prioritera rätt vid en samhällsstörning.

Riktlinjen utgör ett ramverk som tydliggör ansvarsfördelning, prioriteringar och planeringsförutsättningar för olika aktörer, vilket minimerar risker för oklarheter och fördröjningar i krishanteringen. Genom att planeringen bygger på att det finns planer och rutiner för tre månader skapas en robust grund för att hantera både korta och mer långvariga störningar. Riktlinjen stödjer också effektiv samverkan mellan regionens olika förvaltningar och verksamheter samt samverkan med externa aktörer, vilket är kritiskt för att kunna upprätthålla samhällsfunktioner och möta invånarnas behov under samhällsstörningar.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är riktlinjen är förenligt med gällande lagstiftning genom att Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) kräver att kommunerna säkerställer tillgång till dricksvatten även vid störningar, Lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544), förpliktar att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser samt upprätta beredskapsplaner för kriser. Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (SLVFS 2001:30) ställer tydliga krav på kvaliteten och säkerheten i dricksvattenleveranserna. Kommunallagen (2017:725) påverkar kommunernas beslutsramar och ansvarsfördelning, vilket indirekt styr arbetet med nödvatten.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att riktlinjen inte innebär nya åtagande med hänvisning till ansvarsprincipen om att varje nämnd behåller sitt ansvar även under en samhällsstörning. Beroende på beredskapsrelaterade åtgärders prioritering och dignitet som tilldelats inom ordinarie budgetram kan identifierade åtgärder för att upprätthålla nämndens verksamhet under en samhällsstörning komma att belasta nämnden ekonomiskt.

3. Barnperspektiv

Riktlinjen är i linje med barnkonventionens grundprinciper, exempelvis artikel 6. Barn kan bli särskilt utsatta vid samhällsstörningar (kriser och krig).

Riktlinjen bidrar till ökad förmåga att hantera samhällsstörningar som i förlängningen bidrar till barnets bästa.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

Riktlinje för nödvattenförsörjning RS2024/2172 daterad 2024-11-07
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-07

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Lars-Göran Uddholm
Beredskapschef

Skickas till

Samtliga nämnder och förvaltningsledningar